

MA-271

Szomszéd megítélés
néprajzi adattár

író: Lakó István

írók ideje: 1960

Tartalóm: Műhelyanyagok

három forrásművelet

1 lap

Földrajzi művelés / Szeged, Balatoni Uf,
Lamárdi

balatoni, XV, B (1)

Iratgyűjtő

MSZ 5617

PAPIRIPARI VÁLLALAT

KISKUNHALASI GYÁRA

Seltesítés

Adatszám: egyéni 352-es feltevések

MŰHELYLÁTOGATÁSON

három faragóművésznél

Három ember, három egymástól elütő egyéniség. Egyben hasonlatosak csupán, mégpedig abban, hogy kezükben a faragókéssel szóra tudják bírni a néma anyagot, a fát, amire krózsusi bőkezűséggel szórják alkotó fantáziájuk, népművészetünk kincseit.

Az elsőnek, **Egri Miklós** református lelkésznek ezermester híre van falujában, (Ságvár). Az is, ezermester. Hol tanulta a faragás csínját-bínját? Vagy hol volt kályhás-, szabó-, órás- és egyebek között rádióműszerészinas? Sehol. »Magad uram, ha szolgád nincs« — formán tanult bele minden hasznos tudásba, aminek birtokában szívés-örömet barkácsolgat akár magának, akár másoknak. Míg sorra nézzük a paplakban az ezermester kezemunkáit, arra kell gondolnom, hogy lám csak, az élet, a nagy tanító milyen kivételes sikerrel vezette rá Egri Miklóst a gyakorlati tudás szépen kamatozó hasznára. Nézzük csak a faragásokat...

Két félig kész munkadarab tanúskodik az ezermester ügyességéről: egy heverő szépen kimunkált, faragott váza és egy egész falat betöltő súlyos szekrény, amelynek három ajtaját a tizenkét csillagkép díszíti. Elismerésre méltó munka. Csupán az a sajnálatos, hogy míg megyei szerveink Egri Miklóst faragó népművészként tartják számon, ő tá-

Dehogy, erről szó sincs, kivált ha az asszony is beleszóhat. Kuntlerné pedig váltig biztatja a férjét. Talán a mi biztatásunk sem vész kárba, és János bácsi hamarosan kapcsolatba kerülhet ismét a Népművészeti és Háziipari Szövetkezettel. — Csak idő volna több! — sóhajtja Kuntler János, s maga sem veszi talán észre, hogy munkában nehezült keze milyen gyöngéd vágyódással babrál a porette mintákon.

Szó szót követ, és hogy hárman is faragtak a faluban. **Léner Józsi** bácsi, aki juhászember volt, s akitől ő, Kuntler János ellesette a faragás titkát, meg egy fiatalember, ifj. **Bátor Mihály**. Újabban ők sem foglalkoznak faragással. Talán ha János bácsi ismét hozzálát a munkához, kedvet kapnak ők is. Persze nem biztatás nélkül. Jó lenne, ha a megye illetékesei nemcsak *név és lakhely szerint tartanák nyilván faragóművészeinket, hanem úgy is, hogy ki mit csinál, hogyan él, mik a problémái.* Kunt-

nár-féle népművészeti tárgy. Őszinte jókedvvel és buzgalommal dolgozik ez az ember, s ez nem is csoda. A ház végében húzódó villamosított műhelyben, ahol maga készíti elő a különféle dísz tárgyakat a faragásra, kezdve az esztergálásig, meg szemlélődni is öröm. Saját erőből teremtetten ezt a kis műhelyt, mely megkönnyíti a munkáját. Olyan munkadarabokat készít elő faragásra, amilyeneket éppen kíván. A faanyagot is ma-

Pattog a forgács, egykettőre kialakul a faragásra kész hamutartó Bognár Károly alkotóműhelyében.

Ilyen volt a Kuntler-féle faragás, amikor még faragtam...

vol áll a népi faragóművészet-től és ennek hagyományaitól.

Nem így **Kuntler János**, aki a szomszédos **Balatonkilitiben** lakik, s nem kis meglepődéssel veszi tudomásul, hogy akad, aki munkája felől érdeklődik. Restelkedő zavarral vallja be, hogy bizony három esztendeje nem volt a kezében a faragókés. Akkor csinált a lányának nászajándékba egy népi faragással díszített kombinált szekrényt, asztalt székekkel meg egy tálcát. Rövid unszolás után előkerül egy díszes törülközőtartó meg egy doboz. Szépek...

A nászajándékul készített bútort faragásmintái a padlásról kerülnek elő, porosan.

Miért nem farag mostanában? Azt mondja, hogy nincs idő. Fogatos a Pötöfi Tsz-ben, és a kocsisoknak sok a munkájuk. Nem jut idő meg energiája a faragáshoz. Végleg abba akarja hagyni?

ter János bácsi esetében például segítene, ha más munkakörbe kerülhetne, ahol maradna ideje a faragásra is. Régebbi faragásaiból ítélve érdemes lenne erre a segítség-re...

Amikor a szövetkezet új megrendeléssel keresi fel a **Zamárdiban** lakó **Bognár Károlyt**, el nem mulasztja megjegyezni: »Bognár-féle!«

Ez a zömök férfi évek óta fő foglalkozásként folytatja a népművészkedést.

Szintén farag. S míg előző társai faraghatóság szempontjából a cseresznye- és diófára eszköznek, az ő munkáinak javarésze az engedelmes körtéből kerül ki, aminek olyan szép színe van, ha már beérett a fa...

Mintegy pihenésként szüretelt a családjával, amikor felkerestük, de szívesen hajolt a kérő szóra. Hazajött megmutatni műhelyét, munkáiból a még el nem küldött darabokat. Szakvéleményt mondani ezekről nem vállalkozom. Egy bizonyos: nehéz lett volna a választás, mi az, amit örömet vinnék el a dohányzóasztalok, dobozok, cigarettatárcák közül. Olyan szép mind. Gazdag díszítésű és kifogástalanul kimunkált darab valahány Bog-

ga szerzi be. Mióta foglalkozik hivatásszerűen a faragással? Immár kilenc esztendeje. Eredeti foglalkozása? Asztalos. De éppen csak felszabadult a szakmában.

— Mindig szerettem bánni a fával — mondja. — Meg aztán vonzott a faragás. Apai nagybátyám gépészkovács volt. Az faragott. Attól tanultam egykor sokat.

Előkerül az első munkák közül egy tükrös, mintában komoly ígérete annak, amit most, a megrendelésekkor »Bognár-féle« neveznek.

Túl a műhelylátogatáson arról esik szó, hogy nincs utánpótlás.

— Ha jól emlékszem, 52—53 táján rendeztünk egy tanfolyamot a kultúrházban. Tizenhat jelentkező közül hat fiatal fiú vett rajta részt. Tehetségkutató jellege volt ennek a tanfolyamnak. Itt helyben nem kaptuk meg a támogatást a megyei szervektől, így a Népművészeti Intézet segített befejezni a tanfolyamot. Sajnos, a felfedezett faragótehetségek 56-ban külföldre távoztak. Kár pedig nem gondoskodni idzejében a faragóművész-utánpótlásról!

Ezzel mi is egyetértünk. S továbbítjuk Bognár Károly ajánlatát, aki — mint mondja — szívesen foglalkozna az általános iskolás gyerekekkel akár szakkörben, akár a politechnikai oktatás keretében. Ha harminc-negyven gyerek közül kettőnek felhívjuk a figyelmét a népi faragóművészet szépségére, hagyományörző hasznára, akkor is tettünk valamit a népművészetért.

László Ibolya

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetések ára: hétköznap szavanként 1,- Ft, vasár- és ünnepnap 2,- Ft. Az első szám két szónak számít. Legkisebb hirdetés 10- Ft. Hirdetéseket felvesz a Somogyi Néplap Lapkiadó Vállalat, Kaposvár, Latinka S. u. 2. sz. Telefon 15-16. A hirdető felek postán is feladhathatják és telefonon is bemondhatják hirdetésüket.

ADÁS-VÉTEL

Nagy kertés családi ház beköthetően eladó. Vak Botyán utca 23. (24780)